

Zpět na eseje

Náš společný čas se stává časem vnímavým

Ani bohové nemohou pomoci v tom,
co se už stalo...

Plinius Mladší

Jeho zapaspartovaná platinová deska, v staroměstském bárku námi zvaném „Lívanec“, jinak občansky „U radnice“, visí dál. Kdysi ji tam dal s tím, že tu spoustu písniček, co napsal a odzpíval, udělal pro lidi, a tak i toto platinové ocenění patří do lokálu a ne na soukromou stěnu bytu...

Kdyby mi podobné vysvětlení dal někdo jiný než Petr Novák, v nejlepším případě bych si pomyslel něco o pozérství, které, s trvale „zvýšenou teplotou“, je většině umělců vlastní, pokud bych ho rovnou neposlal někam... Jemu jsem to věřil, protože takový skutečně byl.

Za naše více než 30 leté přátelství by mi stačil zbytek prstů na levačce famozního cikánského kytaristy Django Reinharda z Hot club de France, abych napočítal tolik čistých, charismatických a zároveň „svojsvojných“ lidí, jako byl právě Petr Novák...

Sedím u našeho stolku, barman Zdeněk a servírka Jelena, kteří, kromě jeho ženy Evy, tvořili Novákovi „domov mimo podium“, jsou na svém místě a obsluhují cirkulující cizince...

„Sám a sám, taju jak ledy v drinku...“, dívám se přes prázdnou Petrovu židli na platinové LP a přemýšlím, proč ten drahý kov má větší výdrž než ta geniálně zkombinovaná směska vodíku, uhlíku, kyslíku, fosfátů a bůhvíčeho ještě než lidské tělo.

„Sám a sám, dál vzpomínám...“

Novák byl „sedící tulák po hvězdách“. Potřeboval vždycky ke své „sedavé hledačské toulce“ jistý „genius loci“ a taky ho neomylně, existoval-li, rozpoznal, usadil se v něm, aby ho dál spoluvytvářel. Když „neviditelný lakmusový papírek“, v jeho nepřehlédnutelném nose, „duch místa“ nezachytil, nechal svou mystickou hubenou a vysokou postavu „Krysařovu“, sehnutější o další smutek z nenalezení, zmizet noční tmě nebo dennímu davu...

Orezavělý šňůrami zájezdů si uměl vážit toho, když párkrát za život „duch místa“ našel, lhostejno byl-li to dnes už legendární vršovický Nex club, Deminka na Vinohradech nebo naposledy „Lívanec“ na Starém Městě...

Petr Novák byl věrný člověk, a to nejen své židli v hospodě, kde zrovna „rozbil svůj hlavní stan“ v různých životních údobích, ale i k lidem, i když zrovna někteří právě nestáli zato...

Jeho nejdůležitější barva z palety věrnosti, byla ta neuvědomněle neokázalá a vědomě nehnutelná, základní barva Věrnosti k sobě a k tomu co dělá...

Žil jako starý čínský filozof, i když si nepamatuji, že by kdy východní moudra programově studoval. Jeho duše věděla sama o sobě, že „Cíl“ je předem daný, není dobře o něj usilovat ale spíš si ho nevyšímat. Žil „Cestou“ k němu a šel po ní s neuvědomělým vědomím, že ta přímá nemusí být ta nejlepší a nejkratší...

Dílčí úspěchy ho těšily, jako ostatně každého a nejen umělce, ale nepřikládal jim zas až takový význam, jak by se dalo při jeho popularitě předpokládat: „Následky“ slávy v něm probouzely spíš plachost než okázalost a rozhodně by kvůli té opojné, ale někdy i navinulé květině, nebyl ochoten udělat cokoliv. O co míň bral vážně sebe, o to vážněji bral svou práci...

Jako chiromat čte z čar na dlani a astrolog z hvězd, mě baví číst z „děkovaček“ různých umělců. Proti „Jsoucnu“ mám proti oběma „kolegům“ výhodu, že se s většinou z nich znám, kdežto oni s „Tím nad námi“ ne... V „děkovačkách“ je všechno, od únavy přes falešnou skromnost, až po triumf. Promítám si v hlavě Novákovy „děkovačky“. V jeho hlubokých úklonách bylo to, o čem každý večer zpíval, když povyšoval někdy i dost naivní verše na poselství! Samozřejmě láska k lidem, úžas nad tím, že před nimi může stále ještě stát a vděčnost za to, že mu tleskají...

Kdyby se malíř František Tichý dožil Nováka, jsem přesvědčen, že by křivku jeho hubeného uklánějícího se těla při „děkovačce“ zachytil a svou kresbu by nazval POKORA...

Umělec Novák šel na podiu až na dno svých sil. Rozdával se, a nerozlišoval, činí-li tak v sokolovně provincionálního městečka, nebo jestli vystupuje v milované a všemi zpěváky obávané Lucerně.

Člověk Novák šel v hospodách až na dno své peněženky, lhostejno jestli sedí s potřebným kamarádem nebo s vychytralým ometákem, s kterým ho, kromě žízně, nic jiného nepojilo. I v tom by se musel Tichému líbit...

Pamatuji si to jako dnes. Psal se hektický rok 1968, udělali jsme s Petrem svůj první „revoluční“ singl a šli ještě s dalším, dnes už taky legendou, úžasným manažerem Hanušem „Honzou“ Bunzelem, do Čínské restaurace ve Vodičkově ulici. Honza Bunzel, nepřehlédnutelná marciální postava, byl známý svým gurmánstvím, kterým neúspěšně zastíral obžerství, začal testovat jídelní lístek metodou „od shora dolů“, i když vzhledem k plejádě svých chorob si měl dát nanejvýš salát...

My s Petrem, oč méně jsme jedli, o to víc jsme pili. Petr vůbec jedl celý život velmi málo, a proto hrozně rád pozoroval každého, kdo do sebe s chutí házel všechno, co přišlo na stůl. Tohle představení mu Honza Bunzel „dával“, kdykoli si přál. A Novák byl šťastný. Zábava plynula, i když už „bratrské armády“ byly tady, že by to mohlo vzít takové konce, jakých jsme byli svědky v následujícím dvacetiletí. Petr Novák byl velmi populární a na tehdejší poměry docela slušně vydělával.

Ometáci a vyžírkové jsou takoví „proutkaři situace“ a neomylně vycítí peníze i velkorysost. Obojího se tehdy Novákovi dostávalo vrchovatou měrou a tak jeden takový přistoupil k našemu stolu, aby oslovil Petra: „Petře, dej mi cigáro...“ Já i Bunzel jsme Nováka dobře znali, a tak nás ani nenapadlo zasahovat. Na stole se povalovalo několik načatých krabiček „amerik“, stačilo nabídnout, ale to by nesměl být Mistr Novákem. „Pane Jizba“, zavolal Petr na „krále placu“ tehdejší „Číny“. „Dejte tady tomu pánovi karton „amerik!“ U stolu nastalo na chvíli trapné ticho, které přerušil koncentračnickými a životními zkušenostmi víc než poučený Bunzel: „Jsi vůl! Až budeš v průseru a to bude brzo, nikdo z těhle ti nedá ani na tramvaj...“

„To nevadí. Když já bych chtěl, aby všichni kolem měli radost a byli šťastní...“ I tohle byla jedna z mnoha tváří Petra Nováka. Obrovská velkorysost, štědrost hraničící až s rozházovačností. Snad podvědomý pocit pohrdání penězi, na které se tolik nadřel. Bunzel měl samozřejmě pravdu. Normalizátoři Petra pěkně přidusili a jeho dlužníci a kamarádícci se někam ztratili. Ostatně jako vždycky a nejenom za historických změn. S Novákem to neudělalo zhola nic. Byl stejný grof s penězi i bez nich, NOBL vždy a všude. Tak ho vychovala naše „bigbítová máma“, Petrova vlastní, paní Pochylová, která nechyběla nikdy na

žádné rockové akci a měla pro nás všechny přemíru pochopení, kterého se nám většinou doma nedostávalo...

Udělal jsem si sám pro sebe takové, sice trošku „demagogickodogmatické“ dělení lidí na Pány a Sluhy. I když se to zdá zjednodušující, funguje. V Česku má totiž „lokajství“ a „předzavděčování se“ nejméně pobělohorskou tradici. Přitom Pána často najdeme v modrákách a Sluhu v hadrech od Versacceho. Petr byl Pán a dokonce NOBL PAN. Jeho chování k ženám bylo ukázkově gentlemanské. Přitom nerozlišoval, jestli je dotyčná krásná, ošklivá, zasloužilá umělkyně nebo starší paní vybírající mince u záchodu. Byla v něm zřejmě zakořeněná úcta k prapodstatě Ženy, jako zachovatelky rodu, i když v mnoha případech neopodstatněná. Ale kdyby uměl rozlišovat, už by to nebyl Pět'a Novák...

Dívám se na platinový kotouč, přes jednu prázdnou židli, na které ho budu vždycky vidět.

Chodíval jsem každý den podlouhým „naproti Rottovi“, třeba jsem ani nezašel, stačil mi pohled přes okno, a když seděl u svého stolku nad panákem a novinami, měl jsem radost z jistoty, že určití lidé a věci jsou na svém místě.

Teď si budu těžko zvykat, že se náš společný Čas stává Časem minulým. Už nikdy nebude všechno docela v pořádku.

Další jistota v moři nejistot mizí...

V poslední době jsme spolu dělali na novém projektu. Petr, i když dost nemocný, jakoby ožil, psal a psal. S nahráváním se mělo začít koncem srpna... Miloval vždycky Roye Orbisona a jednu z těch nových písniček mu chtěl věnovat. Tady je. Mějte se tam oba dobře...

Pavel Vrba

básník a textař

[Zpět na začátek textu](#)